

Україна
Тернопільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 18
Тернопільської міської ради Тернопільської області

НАКАЗ

24.12. 2025

№ 222

Про результати моніторингових досліджень стану викладання інтегрованих курсів «Я досліджую світ» та «Я пізнаю світ» у 1-4 класах

Відповідно до плану роботи Тернопільської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 18 на 2025/2026 навчальний рік та перспективного плану моніторингу стану викладання предметів/інтегрованих курсів інваріантної частини навчального плану, з метою перевірки якості навчання здобувачів освіти 1-4-х класів, дотримання вимог чинної Типової освітньої програми, у вересні-жовтні 2025 року було проведено моніторинг якості викладання інтегрованих курсів «Я досліджую світ» та «Я пізнаю світ».

Моніторинг здійснювався шляхом аналізу науково-методичного та кадрового забезпечення викладання курсів, стану ведення шкільної документації, відвідування уроків «Я досліджую світ» та «Я пізнаю світ» у 1-4 класах, облаштування освітнього середовища та класних осередків відповідно до вимог НУШ, навчально-матеріальної бази для викладання цих інтегрованих курсів. У ході моніторингу проводилось спостереження за діяльністю здобувачів освіти, проведено співбесіди із вчителями та учнями.

Організація освітньої діяльності у 1-4-х класах НУШ здійснювалась відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції Нової української школи (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (із змінами), методичних рекомендацій МОН України.

Інтегровані курси «Я досліджую світ» та «Я пізнаю світ» вивчають природу як єдине матеріальне ціле, розглядають її в розвитку, в часі та просторі. Природознавчі знання молодших школярів є підґрунтям для вивчення природничих дисциплін у середній школі (фізики, хімії, географії, біології, екології).

Відповідно до Освітньої програми школи І ступеня Тернопільської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 18 викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-4 класах Нової української школи здійснюється за:

✓ Типовою освітньою програмою для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленою під керівництвом О.Я. Савченко (затверджена наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22);

✓ Типовою освітньою програмою для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленою під керівництвом О.Я. Савченко (затверджена наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22);

з розрахунку – 3 години на тиждень.

Інтегрований курс «Я досліджую світ» повністю реалізує зміст освітніх галузей Стандарту початкової освіти: «Громадянської, соціальної і здоров'язбережувальної», «Природничої» — із залученням змісту інших галузей: «Технологічної», «Мовно-літературної», «Математичної», «Мистецької».

Інтегрований курс «Я досліджую світ» у 1-4 класах викладають вісім педагогів:

	ІП учителя	Спеціальність за дипломом	Стаж роботи	Категорія	Звання	Клас
1	Ткач Леся Євгенівна	Початкове навчання	20 р.	II категорія		1-Б
2	Лешків Ольга Михайлівна	Початкове навчання	12 р.	Вища		1-В
3	Бутин Анжела Іллівна	Початкове навчання	36 р.	Вища	Старший учитель	2-Б
4	Гардецька Ольга Йосипівна	Початкове навчання	39 р.	Вища	Старший учитель	2-В
5	Бохенок Галина Миколаївна	Початкове навчання	43 р.	Вища	Старший учитель	3-Б
6	Дмитрів Наталія Миронівна	Початкове навчання	16 р.	I категорія		3-В
7	Бутікова Ольга Анатоліївна	Початкове навчання	18 р.	I категорія		4-Б
8	Гарак Оксана Олексіївна	Початкове навчання	9 р.	II категорія		4-В

Учні 1-А, 2-А, 3-А, 4-А класів навчаються за Освітньою програмою початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (1-4 класи) (лист МОН України від 21.06.2024 № 01-10/196).

Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в межах інтегрованого курсу «Я пізнаю світ»: 1 клас – 8 годин; 2–4 класи – 9 годин.

Провідною метою інтегрованого курсу є:

- розвиток, виховання успішної особистості;
- новий зміст навчальних предметів;
- формування вмінь, навичок практичного застосування знань у різних життєвих ситуаціях;
- реалізація завдань STEM-освіти: введення навчальних одиниць з хімії, фізики, біології, географії, історії, мистецтва, культури.

Мета й завдання інтегрованого курсу «Я пізнаю світ» сприяють формуванню освіченої, щасливої, успішної дитини.

Програма проекту «Інтелект України» орієнтується на високий рівень знань, всебічний розвиток дітей. Вона вирізняється з-поміж інших темпами здобуття учнями знань, ілюстративністю, науковістю, доступністю поданої інформації, формуванням комплексу знань, умінь і навичок для всебічного розвитку особистості. Проект сприяє більш гнучкому мисленню, розвиває пам'ять, дрібну моторику, дає міцний фундамент для розвитку інтелекту. Це нова якість освіти, новий підхід до навчання.

Інтегрований курс «Я пізнаю світ» включає в себе такі галузі:

- ✓ Мовно-літературна
- ✓ Математична
- ✓ Природнича
- ✓ Технологічна
- ✓ Соціальна і здоров'язбережувальна
- ✓ Громадянська та історична
- ✓ Мистецька
- ✓ Фізкультурна освітня галузь.

Включення до інтегрованого курсу «Я пізнаю світ» однієї години фізкультурної галузі забезпечує належний рівень рухової активності учнів та дає можливість інтегровано реалізувати здоров'язбережувальну мету освіти.

Інтегрований курс «Я пізнаю світ» у 1-4 класах викладають чотири педагоги:

	ПП учителя	Спеціальність за дипломом	Стаж роботи	Категорія	Звання	Клас
1	Ковальська Наталія Богданівна	Початкове навчання	21 р.	Вища	Учитель-методист	1-А
2	Філоненко Марія Євгенівна	Початкове навчання	32 р.	Вища	Старший учитель	2-А
3	Попко Світлана Йосипівна	Початкове навчання	24 р.	Вища	Старший учитель	3-А
4	Ємельяненко Олена Вікторівна	Початкове навчання	26 р.	Вища		4-А

Реалізація Концепції НУШ в освітньому процесі знаходиться на постійному контролі адміністрації закладу. Питання «Стан викладання інтегрованих курсів «Я досліджую світ» та «Я пізнаю світ» у 1-4 класах» розглядалось на засіданні педагогічної ради школи від 17 листопада 2022 року (протокол № 3).

При вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-4 класах Нової української школи використовуються підручники, обрані педагогами закладу.

Класи	Назва підручника, навчального посібника	Автори	Забезпечення підручниками
1-ші	«Я досліджую світ» підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах)	Жаркова І.І., Мечник Л.А., Роговська Л.І. 2024 р.	100%
2-гі	«Я досліджую світ» підручник інтегрованого курсу для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах)	Жаркова І.І., Мечник Л.А., Роговська Л.І. 2024 р.	100%
3-ті	«Я досліджую світ» підручник інтегрованого курсу для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах)	Жаркова І.І., Мечник Л.А., Роговська Л.І. 2020 р.	100%
4-ті	«Я досліджую світ» підручник інтегрованого курсу для 4 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах)	Жаркова І.І., Мечник Л.А., Роговська Л.І. 2021 р.	100%

З метою розширення навчально-методичного комплексу, реалізації нових підходів у роботі з учнями, вчителі користуються різними фаховими виданнями та Інтернет-джерелами.

На умовах дотримання вимог щодо уникнення перевантаження учнів та добровільної згоди усіх батьків учнів на фінансове забезпечення, що зафіксовано у протоколах класних батьківських зборів, перед початком навчального року, в освітньому процесі у 1-4 класах Нової української школи на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» використовуються зошити з друкованою основою.

Усі учителі системно працюють із зошитами, аналізують учнівські роботи; про зворотній зв'язок учителя на роботу учня свідчать також записи після кожної роботи.

Результати співбесід з учителями свідчать, що вони вбачають метою своєї діяльності у процесі викладання інтегрованих курсів «Я досліджую світ» та «Я пізнаю світ», у тому числі особистісний розвиток молодших школярів, на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду та інтегрованих знань про природу і суспільство.

У процесі моніторингу шкільної документації виявлено наступне: календарно-тематичне планування інтегрованого курсу «Я досліджую світ» вчителі складають самостійно. На початку I семестру календарні плани переглянуті заступником директора з навчально-виховної роботи. У них визначено тематичні тижні на семестр, очікувані

результати навчання здобувачів освіти на кінець навчального року. Планування учителями роботи з курсу містить також розклад уроків, графік дзвінків, режим роботи класу, правила для учнів, матеріали для стратегії «Коло вибору» тощо.

Аналіз поурочних планів засвідчує, що учителі чітко визначають мету своїх уроків, її навчальній, розвивальній та виховній складовим; планують корекційну складову в інклюзивних класах; передбачають засвоєння матеріалу в межах програми, використовуючи фронтальну, групову, індивідуальну форми роботи.

Учителі належним чином та вчасно ведуть записи на сторінці вищевказаного курсу у електронному журналі, дотримуються вимог щодо його ведення.

Крім того, в рамках моніторингу було відвідано 18 уроків «Я досліджую світ» та 8 уроків «Я пізнаю світ» у 1-4 класах. Під час відвідування здійснювався аналіз діяльності педагогів та здобувачів освіти у процесі навчального заняття.

Результати відвідування уроків свідчать, що учителі спрямовують свої зусилля на реалізацію завдань, визначених Типовою освітньою програмою. Всі уроки проведені на належному методичному рівні, що свідчить про систематичну підготовку вчителів до навчальних занять.

Реалізуючи змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти, та охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме: «Людина», «Людина серед людей», «Людина в суспільстві», «Людина і світ», «Природа», «Людина і природа», використовують інтерактивні форми навчальної діяльності, дискусії, завдання на розвиток логічного й творчого мислення, дослідження, проєкти, тести, рольові ігри на основі та з метою зв'язку з життям, з практичного застосування здобутих уявлень, знань, навичок поведінки в життєвих ситуаціях. У практиці учителів початкової школи різні типи уроків, у тому числі нестандартні: урок-подорож, урок-казка, урок-квест, інтегровані навчальні заняття. Педагоги під час навчальних занять продемонстрували володіння на належному рівні інноваційними технологіями, зокрема методикою використання цеглинок LEGO, проведення ранкових зустрічей, ігрових технологій та вправ, прийомом «Крісло автора», стратегією «Кубування», залучення здобувачів освіти до активної взаємодії через роботу в парах та групах.

З метою якісної реалізації Державного стандарту початкової освіти педагоги впроваджують інформаційно-комунікаційні засоби навчання, створюють мультимедійні презентації до уроків, володіють технологіями дистанційного навчання.

Учитель Наталія КОВАЛЬСЬКА успішно впроваджує у практику елементи технології особистісно орієнтованого навчання, великої уваги надає реалізації дослідницького підходу: методично вірно організовує проведення дослідів, спонукає своїх вихованців до активної розумової діяльності, пошуку причинно-наслідкових зв'язків у явищах довкілля. На заняттях учителя застосовується індивідуальна, парна, групова та фронтальна форми роботи. Активно застосовує інтерактивні прийоми («Асоціативний куш», «Хмара слів», «Крісло автора», «Мікрофон»). Системно впроваджує практики самооцінювання та взаємооцінювання власної діяльності здобувачами освіти під час навчальних занять. Кожен урок інтегрованого курсу «Я пізнаю світ» учителя забезпечує формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

Леся ТКАЧ працює творчо, формує атмосферу довіри і доброзичливості, взаємної підтримки між вчителем і учнем. Обирає оптимальну структуру уроку. Приділяючи велику увагу формуванню предметних компетентностей, органічно вплітає у зміст заняття виховну складову. Успішно реалізує педагогічну стратегію, яка опирається на використання зразків, алгоритмів, поетапного контролю й корекції, полісенсорного підходу, що зумовлює дослідницьку поведінку учнів, сприйняття ними властивостей і якостей предметів і явищ природного і соціального оточення.

Ольга ЛЕШКІВ формує активну навчально-пізнавальну діяльність кожного учня через практичний досвід учнів і зв'язок з життям. З метою розвитку у дітей пізнавального інтересу до вивчення курсу, самостійності, розвитку пізнавальних процесів практикує використання ігрових методів, різноманітних наочних матеріалів, інтерактивних прийомів, елементів технології критичного мислення.

Марія ФІЛОНЕНКО активно практикує проведення різних типів уроків (комбінований, урок-подорож, урок-гра); під час навчальних занять використовує інтерактивні технології та вправи, створює ігрові ситуації, залучає здобувачів освіти до активної взаємодії через роботу в парах і групах.

Учитель Анжела БУТИН виклад навчального матеріалу здійснює на основі принципів науковості та доступності, формуючи таким чином цілісну картину світу у молодших школярів. Учитель продумано та доцільно обирає наочність, використовує власні мультимедійні презентації, фото-та відео-матеріали. Педагог упродовж уроків реалізує практики формування оцінювання, ефективно використовує методики самооцінювання та взаємооцінювання.

Вчитель Ольга ГАРДЕЦЬКА ефективно використовує внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки, інтегруючи матеріал навчальних занять інтегрованого курсу «Я досліджую світ» із матеріалом мовно-літературної, математичної, технологічної, інформатичної галузей. Такий підхід забезпечує засвоєння навчального матеріалу учнями на основі цілісної наукової картини світу. З метою формування мотиваційної сфери здобувачів освіти ефективно використовує ІКТ: комп'ютерні презентації, спільний з учнями пошук інформації в мережі Інтернет, виконання завдань онлайн.

Світлана ПОПКО уміло організовує спільну роботу учнів над певною навчальною проблемою, заохочує їх до висловлення власної думки, допомагає більш точно формулювати думки, формує вміння шукати та використовувати інформацію, навчає вказувати джерела інформації під час цитування.

Галина БОХЕНОК ретельно й систематично готується до уроків, добирає цікаві додаткові матеріали, на достатньому рівні володіє комп'ютерними технологіями, впроваджує їх в навчальний процес, самостійно готує та використовує на уроках багато наочності, формує у дітей вміння працювати з різними джерелами інформації.

Наталія ДМИТРІВ володіє методикою проведення уроку-екскурсії, вдало інтегрує матеріал із предметами мовно-літературної, математичної освітніх галузей. Залучає до роботи дитину з ООП, передбачає для неї особливі завдання, ефективно співпрацює з асистентом вчителя. Однак, учителю потрібно звернути увагу на раціональне використання часу на уроках, методику роботи із наочними матеріалами, методику проведення організаційної частини уроку.

Олена ЄМЕЛЬЯНЕНКО постійно використовує методику «6 цеглинок», інтерактивні технології та вправи, створює ігрові ситуації, залучає здобувачів освіти до активної взаємодії через роботу в парах та групах. Опрацьовує початковий матеріал з опорою на практику та життєвий досвід дитини. Формує позитивну мотивацію навчання, обирає методи та форми навчання, які сприяють осмисленню та запам'ятовуванню навчального матеріалу, застосовує наочність, впроваджує у роботу методику «Щоденні 5», вдало створює ситуацію успіху, мотивує учнів на подальшу роботу. Здійснює міжпредметні зв'язки.

Ольга БУТКОВА продумано застосовує прийоми роботи, які сприяють формуванню оцінюванню знань здобувачів освіти. Вправи та завдання, які обрала учитель на урок з теми «Повторення та закріплення знань за розділом «Материки», сприяють реалізації принципу інтеграції та формування цілісної картини світу у молодших школярів. Учитель цілеспрямовано навчає учнів доводити власну думку.

Обов'язковим атрибутом уроків Оксани ГАРАК є створення «ситуації успіху», в першу чергу для учня з особливими освітніми потребами. Учні проводять дослідження, фенологічні спостереження, виявляють під час уроків вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки.

Відповідно до рішення педагогічної ради закладу від 29.08.2025 року (протокол № 1) оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів у 1-2-х класах здійснюється вербально, у 3-4-х класах запроваджено рівневе оцінювання. Усі учителі ведуть журнал спостережень та учнівські портфоліо, у яких відображається навчальний поступ з інтегрованих курсів «Я досліджую світ» та «Я пізнаю світ» кожного учня протягом навчального року.

Особливістю Нової української школи є організація освітнього середовища як безпечного місця, де діти відчуватимуть себе захищеними та в безпеці, де відбувається більшість навчальних видів діяльності.

Учителі початкових класів у ході освітнього процесу дотримуються таких принципів і правил:

- поважати кожну дитину,
- вірити в успішність кожної дитини,
- бути чесними і визнавати власні помилки,
- вміти слухати й дотримуватися конфіденційності,
- бути послідовними й справедливими,
- мати високі очікування щодо кожного учня, у тому числі учнів з особливими освітніми потребами,
- цінувати особисті зусилля дітей,
- організовувати стимулююче навчальне середовище,
- постійно поновлювати свої знання про дитячий розвиток.

Для цього вчителі організують відповідне просторово-предметне середовище. Навчальні кабінети обладнані мультимедійними комплексами (телевізор, ноутбук), копіювальною технікою, ламінаторами.

З метою забезпечення якісної та доступної загальної середньої освіти у навчальних кабінетах 1-4-х класів розміщені сучасні меблі, дидактичні засоби навчання та інше. В кожному класі оформлені освітні осередки.

Навчальні кабінети мають належне навчально-методичне забезпечення: навчальні програми, підручники, навчальні та методичні посібники, дидактичний матеріал, таблиці, матеріали на електронних носіях (комп'ютерні презентації, розробки уроків, відео-матеріали тощо), матеріали для позаурочної роботи з учнями. У класних кімнатах зберігаються учнівські портфоліо. Систематизовано тестові матеріали для діагностувальних робіт. До організації освітнього середовища класоводи активно залучають учнів: спільно з учителем та під його керівництвом здобувачі освіти розробляють правила класу, «Коло вибору», фіксують результати фенологічних спостережень у відповідних куточках, заповнюють матеріалами тематичні куточки, формують «Стіну слів», організують виставки учнівських робіт; облаштовані осередки творчості, куточки усамітнення тощо.

При вивченні питання виявлено, що всі вчителі мають розроблену систему оцінювання результатів навчання учнів; критерії оцінювання завжди оприлюднюються (із врахуванням вікових особливостей учнів).

Однак, окремим педагогам у подальшій роботі слід звернути увагу на розвиток мовлення учнів, мотивацію діяльності учнів на всіх етапах роботи, реалізацію виховного потенціалу уроку.

На підставі вищезазначеного, зважаючи на головні показники моніторингу (організацію освітнього процесу, оцінювання проведених уроків та професійної компетентності педагогів), на виконання рішення педагогічної ради від 05 грудня 2025 р. (протокол № 4),

НАКАЗУЮ:

1. Визнати стан викладання інтегрованих курсів «Я досліджую світ» та «Я пізнаю світ» у 1-4 класах задовільним.

2. Заступнику директора школи з навчально-виховної роботи Ользі ГАРДЕЦЬКІЙ:

2.1. Вивчати досвід учителів початкових класів із впровадження інноваційних технологій в контексті НУШ та узагальнювати його.

Постійно

2.2. Підтримувати діяльність педагогів щодо створення та оприлюднення авторських розробок.

Постійно

3. Учителям початкових класів:

3.1. Продовжити роботу щодо формування у здобувачів освіти необхідних ключових і предметних компетентностей відповідно до освітньої програми під час викладання інтегрованих курсів «Я досліджую світ» та «Я пізнаю світ» у 1-4 класах.

3.2. Продовжувати роботу щодо залучення учнів до дослідницької діяльності, формування у них академічних та соціальних навичок на засадах інтегрованого підходу.

3.4. Розвивати мотиваційну сферу здобувачів освіти через застосування інтерактивних форм роботи.

3.5. Продовжувати роботу щодо проведення формувального оцінювання під час уроків, ознайомлювати здобувачів освіти, їх батьків із критеріями оцінювання із врахуванням вікових особливостей учнів.

3.6. Продовжувати роботу щодо облаштування освітнього середовища відповідно до вимог.

4. Керівнику методичної локації вчителів початкових класів Наталії КОВАЛЬСЬКІЙ:

4.1. Обговорити на засіданні методичної комісії вчителів початкових класів результати проведеного моніторингового дослідження з інтегрованих курсів «Я досліджую світ» і «Я пізнаю світ» у 1-4 класах.

Січень 2026

4.2. Розглянути питання «Академічна доброчесність як чинник якості освіти у початковій школі. Організація системи оцінювання учнів 1-4 класів.».

Січень 2026

5. Контроль за виконанням наказу доручити заступнику директора школи з навчально-виховної роботи Ользі ГАРДЕЦЬКІЙ.

Директор школи

Ольга ГАРДЕЦЬКА

Руслан ЗАБРОЦЬКИЙ